

Κήρυξη λήξης εργασιών του Συνεδρίου

Τό ΛΒ΄ Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο, τό ὁποῖο διοργάνωσε μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη, πρός τιμήν τοῦ μεγίστου ἐν ἀποστόλοις ἀποστόλου Παύλου, διδασκάλου καί ιδρυτοῦ της, ἔφθασε στό τέλος του.

Μέ τίς δικές του πρεσβεῖες καί τή δική του εὐλογία ὁλοκληρώθηκε ὃχι μόνο ἡ πολύμηνη προετοιμασία ἀλλά καί ἡ ἐπιτυχής πραγματοποίηση τοῦ Συνεδρίου μας, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ ἕνα ταπεινό ἀντίδωρο λόγου καί ἀγάπης πρός τόν οὐρανοβάμονα ἀπόστολο, πού μέ τόν θεόπνευστο λόγο του, ὁ ὁποῖος συνεχίζει νά ἀκούεται μέχρι σήμερα καί νά γίνεται παιδαγωγός μας εἰς Χριστόν.

Τό θέμα τῶν ΛΒ΄ Παυλείων καί τοῦ Ἐπιστημονικοῦ μας Συνεδρίου πού ὁλοκληρώνεται σήμερα ἦταν «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καί τό βάπτισμα».

Ἄν καί ὁ πρωτοκορυφαῖος ἀπόστολος, μέ ἀφορμή κάποιες διενέξεις στήν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου, γράφει πρός τοὺς Κορινθίους ὅτι εὐχαριστεῖ τόν Θεό «ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα ... οὐ γάρ ἀπέστειλén με Χριστός βαπτίζειν ἀλλά εὐαγγελίζεσθαι», αὐτό δέν σημαίνει ὅτι θεωρεῖ τό βάπτισμα ὑποδεέστερο τοῦ κηρύγματος ἢ τῆς ἀποστολικῆς του ιδιότητος. Ὁ ἴδιος ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἄλλωστε τονίζει τή σημασία καί τή μοναδικότητα τοῦ βαπτίσματος, παραλληλίζοντάς το μέ τήν ταφή καί τόν θάνατο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλά καί χαρακτηρίζοντας το ὡς τό μέσο διά τοῦ ὁποίου μπορεῖ ὁ βαπτιζόμενος ἐνδύεται τόν Χριστό.

Τά στοιχεῖα αὐτά, μέ τά ὁποῖα προσδιορίζει τό βάπτισμα ὁ οὐρανοβάμων ἀπόστολος Παῦλος, ἀνέδειξε μέ τήν εἰσαγωγική ὁμιλία του ὁ ὁμότιμος καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καί πρόεδρος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου μας κ. Χαράλαμπος Ἀτματζίδης.

Παράλληλα ὁ ὁμιλητής συνέδεσε τό βάπτισμα καί μέ τή σημερινή πραγματικότητα, στήν ὁποία συνεχίζει νά λειτουργεῖ ἐντός τῆς Ἐκκλησίας καί νά ἀπεργάζεται τήν κοινωνία τοῦ βαπτιζομένου μέ τόν Θεό καί τόν συνάνθρωπο καθώς καί τήν σωτηρία τοῦ κάθε πιστοῦ, ἐπηρεάζοντας ταυτόχρονα καί τόν πολιτισμό.

Τήν κεντρική θέση τοῦ βαπτίσματος στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας παρουσίασε ὁ δεύτερος εἰσηγητής μας, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος, ἐφόσον τό βάπτισμα ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ εἶναι τό τέλειο βάπτισμα, σύμβολο τοῦ ὁποίου ἀπετέλεσε τό ἐν ὕδατι βάπτισμα τοῦ τιμίου Προδρόμου. Ὡς ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ τό βάπτισμα ἀποτελεῖ, ὅπως τόνισε ὁ Ἅγιος Μεσογαίας, προέκταση τῆς Πεντηκοστῆς καί προσφέρει στόν βαπτιζόμενο, κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο, ὅλες τίς δωρεές τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τίς τριαδολογικές διαστάσεις τοῦ βαπτίσματος ἀνέπτυξαν οἱ δύο εἰσηγητές τῆς Β΄ Συνεδρίας. Ὁ Σεβασμιώτατος Ἅγιος Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀναφέρθηκε στήν ἀναγεννητική δράση τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος μέ τό ὁποῖο ὁ βαπτιζόμενος «ἐνσωματώνεται» στήν Ἐκκλησία. Τήν ἐνσωμάτωση αὕτη τήν ζεῖ ὁ νεοφώτιστος ὡς ἀπαρχή τῆς νέας ζωῆς ἀλλά καί ὡς βάπτισμα υἱοθεσίας μέ ἐσχατολογικό χαρακτήρα, διότι μέσω αὐτοῦ γίνεται «σύμφυτος» καί «σύμμορφος» μέ τόν Χριστό, καί ἀποκτᾷ τίς προϋποθέσεις τῆς θεώσεώς του.

Ὁ δεύτερος ὁμιλητής, ὁ ἀναπληρωτής καθηγητής κ. Γιαγκάζογλου. μᾶς παρουσίασε τή δυναμική σύνθεση τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας σχετικά μέ τό βάπτισμα στό ἔργο δύο μεγάλων θεολόγων τοῦ 14ου αἰῶνος, οἱ ὁποῖοι συνδέονται μέ τήν τοπική μας Ἐκκλησία, δηλαδή τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Καβάσιλα. Μᾶς παρουσίασε ἀκόμη τίς τριαδολογικές, ἐκκλησιολογικές καί σωτηριολογικές διαστάσεις τοῦ βαπτίσματος μέσα ἀπό τήν

άλληλένδετη σχέση της περί άκτίστων ένεργειών και θεώσεως διδασκαλίας του άγίου Γρηγορίου και της περί της έν Χριστῷ ζωής διδασκαλίας του άγίου Νικολάου Καβάσιλα.

Οί εισηγητές της Γ΄ Συνεδρίας μās παρουσίασαν, ό καθένας από την όπτική γωνία της δικής του έπιστημονικής έξειδικεύσεως, τή θέση του μυστηρίου του βαπτίσματος στά κοινωνικά συμφραζόμενα.

Η καθηγήτρια της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Παπαγεωγίου μās παρουσίασε μία κοινωνιολογική ανάγνωση του μυστηρίου, καθώς τό βάπτισμα δέν είναι μόνο σωτηριολογικό μυστήριο αλλά και ένα κοινωνικό γεγονός. Η διαπίστωση αυτή δέν άναιρεί φυσικά έπ' ουδένι τόν θεολογικό χαρακτήρα του μυστηρίου, έφόσον βεβαίως αυτό δέν μετατρέπεται από ευχαριστιακό γεγονός σε κοινωνική έκδήλωση.

Ός κοινωνικό γεγονός τό βάπτισμα συνδέθηκε, όπως μās έδειξε μέ την εισήγησή του ό κ. Βαρβούνης, καθηγητής της Λαογραφίας στό Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, και μέ τή λαϊκή λατρευτική παράδοση, ή όποία όμως δέν είναι στατική αλλά εξελίσσεται, καθώς έπηρεάζεται και από άλλα πολιτισμικά πρότυπα, τά όποια εισέρχονται ραγδαία στόν σύγχρονο λαϊκό μας πολιτισμό.

Η Γ΄ Συνεδρία ολοκληρώθηκε μέ την εισήγηση του έπίκουρου καθηγητού της Θεολογικής Σχολής κ. Ξυνάδα, ό όποιος ανέδειξε τόν ιδιαίτερο ρόλο του μυστηρίου του βαπτίσματος κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, όποτε λειτούργησε ως πνευματικό στήριγμα και ταυτοτικό στοιχείο τών χριστιανικών κοινοτήτων.

Οί ανακοινώσεις της Δ΄ Συνεδρίας ήταν αφιερωμένες στή λειτουργική διάσταση του μυστηρίου του βαπτίσματος. Ο π. Γεώργιος Χειλάς, έπίκουρος καθηγητής της Λειτουργικής, μās παρουσίασε τή λειτουργική και ποιμαντική μέριμνα της Έκκλησίας για τόν βαπτιζόμενο, τή μητέρα και τόν ανάδοχο, καθώς και τό λειτουργικό πλαίσιο της προετοιμασίας για τό βάπτισμα, όπως αυτό εξελίχθηκε από τόν 14ο κυρίως αιώνα, όποτε ή Έκκλησίας μας αναγνώρισε τόν νηπιοβαπτισμό.

Η δεύτερη ανακοίνωση, του όμότιμου καθηγητού της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Φίλια, μās παρουσίασε τίς άρχέγονες βαπτισματικές ακολουθίες τών πρώτων χριστιανικών αιώνων και τά τρία άρχαιότερα τελετουργικά στοιχεία πού μαρτυρούνται σε αυτές, δηλαδή τή διδασκαλία της προετοιμασίας για τό βάπτισμα, τή βύθιση στό νερό και τό βάπτισμα εις τό όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.

Στήν Ε΄ Συνεδρία παρακολουθήσαμε τρεις ανακοινώσεις πού είχαν ως αντικείμενο τόν συμβολισμό και την όρολογία του μυστηρίου του βαπτίσματος.

Στήν πρώτη, ό κ. Ακρίδας, διδάσκων στή Θεολογική Σχολή, μās παρουσίασε τίς προτυπώσεις του βαπτίσματος στην Παλαιά Διαθήκη, πού συνδέονται μεταξύ άλλων μέ την περιγραφή του κατακλυσμού του Νῶε και τή διάβαση της Έρυθράς θαλάσσης.

Στή δεύτερη εισήγηση, ό κ. Αρχοντίδης, επίσης διδάσκων στή Θεολογική Σχολή, μās παρουσίασε την όρολογία την όποία χρησιμοποιεί ό πρωτοκορυφαίος απόστολος Παῦλος για τό βάπτισμα. Μέ την όρολογία αυτή άναδεικνύεται όχι μόνο ή σωτηριολογική διάσταση του μυστηρίου αλλά και ό ένοπιός χαρακτήρας της Έκκλησίας.

Στήν τρίτη εισήγηση ό καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Γκουτζιούδης μās παρουσίασε την ιδιάζουσα σχέση του βαπτίσματος του Χριστού μέ τό βάπτισμα τών Χριστιανών και συγχρόνως τή σύνδεση του αίματος του Χριστού μέ τό νερό του χριστιανικού βαπτίσματος.

Ἡ εἰσήγηση αὐτή ἀποτέλεσε καί τόν ἰδανικό σύνδεσμο μέ τήν πρώτη εἰσήγηση πού ἀκούσαμε σήμερα, κατά τήν ὁποία ὁ καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Ὑφαντῆς, μᾶς παρουσίασε τό βάπτισμα τοῦ αἵματος τοῦ μαρτυρίου, τό ὁποῖο σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου Ἰππῶνος, ἡ Ἐκκλησία μας τό ἀποδέχεται ὡς ἰσότιμο τοῦ βαπτίσματος δι' ὕδατος, διότι ἀποτελεῖ πραγματική συμμετοχή στό Πάθος τοῦ Χριστοῦ.

Καί ἐπειδὴ ἡ βυζαντινὴ τέχνη δέν θά μπορούσε νά λείπει ἀπό τό Συνέδριό μας, εἶχαμε τή χαρά νά ἀκούσουμε πρὶν ἀπὸ λίγο τήν ἀρχαιολόγο τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων πόλεως Θεσσαλονίκης κ. Μάστορα νά μᾶς δίδει μία νέα ἐρμηνεία σχετικὰ μέ τὰ δευτερεύοντα θέματα πού ἐμφανίζονται στίς παραστάσεις τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ κατά τίς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 14ου αἰῶνα, μέ πῶ ἐντυπωσιακό παράδειγμα αὐτό τῆς Παλαιᾶς Μητροπόλεως τῆς Βεροίας πού θά ἔχουμε ὅλοι τήν εὐκαιρία νά θαυμάσουμε σήμερα τό ἀπόγευμα καί αὔριο.

Μέ τίς πολύ ἐνδιαφέρουσες αὐτές ἀνακοινώσεις τονίσθηκε ὅχι μόνο ἡ αὐτονόητη διαχρονικὴ σημασία τοῦ βαπτίσματος γιὰ τήν Ἐκκλησία μας ἀλλὰ καί ἡ ἐπίδραση τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀποστόλου Παύλου στήν κατανόηση καί ἐρμηνεία τοῦ μυστηρίου.

Κλείνοντας μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ τίς εργασίες τοῦ ΛΒ΄ Διεθνoῦς Συνεδρίου ὀφείλω νά ἐκφράσω τίς ὀλοκάρδιες εὐχαριστίες καί τή βαθύτατη εὐγνωμοσύνη μου πρωτίστως πρὸς τόν Παναγιώτατο Οἰκουμενικό μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο καί τούς Μακαριωτάτους Προκαθημένους τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιὰ τὰ σεπτὰ μηνύματά τους, τὰ ὁποῖα ἀνέγνωσαν οἱ Σεβασμιώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἐκπρόσωποί τους, τούς ὁποίους καί εὐχαριστῶ γιὰ τήν παρουσία τους καί τή συμμετοχή τους στό Συνέδριό μας.

Εὐχαριστῶ θερμὰ τόν ἐλλογιμώτατο Κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καί τούς Προέδρους τῶν Τμημάτων της, τούς ἐλλογιμωτάτους καθηγητές-μέλη τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου καί ὅλους τούς εἰσηγητές γιὰ τήν ἀνταπόκρισή τους στήν πρόσκλησή μας καί τή συμβολή τους στήν ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου.

Εὐχαριστῶ ἐπίσης τὰ μέλη τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, τούς συνεργάτες μου, ὅλους ὅσους μερίμνησαν καί κοπίασαν γιὰ τήν ἄρτια ὁργάνωση καί πραγματοποίησή του.

Εὐχαριστίες ὀφείλω καί στόν Δήμαρχό μας, τόν Δῆμο Βεροίας καί τό Διοικητικό Συμβούλιο τοῦ «Χώρου Τεχνῶν», γιὰ τήν εὐγενῆ παραχώρηση τῶν δύο αἰθουσῶν, καί ἀκόμη τόν ἐκκλησιαστικό τηλεοπτικό σταθμό 4E γιὰ τήν κάλυψη ὅλου τοῦ Συνεδρίου.

Ἰδιαιτέρως εὐχαριστίες ἀνήκουν τέλος καί σέ ὅλους ἐσᾶς, τούς ἐκπροσώπους τῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν ἀρχῶν, τούς κληρικούς, τούς μοναχοὺς, τίς μοναχές καί τόν εὐσεβῆ καί πιστό λαό, πού μέ τή συμμετοχή σας σέ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις τῶν ΛΒ΄ Παυλείων ἐκφράσατε καί φέτος τήν ἀγάπη καί τόν σεβασμό σας πρὸς τόν πρωτοκορυφαῖο ἀπόστολο Παῦλο.

Ὅπως κάθε χρόνο ἔτσι καί φέτος ἔχουμε αὐτὴν τήν ὥρα τή χαρά νά παρουσιάσουμε τόν τόμο τῶν Πρακτικῶν τοῦ περσινοῦ ΛΑ΄ Συνεδρίου μέ τίτλο: «Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί ἡ Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος».

Σέ αὐτόν, τόν μέγα Ἀπόστολο, ὀφείλουμε καί τόν τόμο αὐτόν πού παρουσιάζουμε ἀλλὰ καί τό φετινὸ ΛΒ΄ Συνέδριο καί τόν παρακαλοῦμε ταπεινά νά μᾶς ἐνισχύει στήν προσπάθειά μας, νά διατηροῦμε τήν ἐνότητα πού μᾶς χαρίζει τό μυστήριό τοῦ βαπτίσματος μέ τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί νά βαδίζουμε πάντοτε «ἐν καινότητι ζωῆς».